

LIKKUTEI TORAH • ROSH HASHANAH • MAAMAR 3

להבין המשנה [רפ"ד דר"ה] י"ט של ר"ה שחל...

« Comprendre la Michna : lorsque le jour de
fête de Roch Hachana tombait un Chabbat »

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/rosh-hashanah/3/

1 להבין המשנה [רפ"ד דר"ה] [דראש השנה] י"ט של ר"ה [ראש השנה] שחל להיות בשבת במקדש היו תוקעין אבל לא במדינה ומפרש בגמרא משום גזרה דרבה שמא יוליכנו ד"א [ד' אמות] בר"ה [בראש השנה]

Pour comprendre la Michna [au début du quatrième chapitre de Roch Hachana] : « Lorsque le Yom Tov de Roch Hachana tombait un Chabbat, on sonnait [du chofar] dans le Temple, mais pas dans les provinces. » La Guemara explique [que c'est] en raison du décret de Rabba : « de peur qu'on ne le transporte sur quatre coudées dans le domaine public ».

וי"ט ראשון של חג היו נוטלין את הלולב אפילו במדינה בזמן בהמ"ק [בית המקדש] משום ד"ט הראשון הוא דאורייתא כו' וכבר הקשו התוס' [התוספות] רפ"ד דר"ה [דראש השנה] ורפ"ד דסוכה דמ"ש שופר מלולב ע"ש.

Et [lorsque] le premier Yom Tov de la fête [tombait un Chabbat], on prenait le loulav même dans les provinces, à l'époque du Saint Temple, parce que le premier Yom Tov relève de la Torah, etc. Tossefot a déjà soulevé la question, au début du quatrième chapitre de Roch Hachana et au début du quatrième chapitre de Soucca : en quoi le chofar diffère-t-il du loulav ? Voir là-bas.

עוד יש לעורר ולשום לב מה ראו חז"ל [חכמינו זכרונם לברכה] לעקור מ"ע [מצות עשה] דשופר ולולב אפילו ביום ראשון בגבולין עכ"פ [על כל פנים] אפילו בזמן שאין בהמ"ק [בית המקדש] משום גזרה דרבה בעלמא והלא החשש הוא להדיוטים וקלי

Il faut encore soulever une question et y réfléchir : qu'est-ce qui a conduit nos Sages, de mémoire bénie, à abolir le commandement positif du chofar et du loulav, même le premier jour, dans les régions éloignées, en tout cas, et même à une époque où il n'y a pas de Saint Temple, pour le seul motif du décret de Rabba ? La préoccupation ne concerne-t-elle pas [seulement] les ignorants et ceux qui ont l'esprit léger

הדעת ואיך מנעו המצוה לגמרי מכמה צדיקים גדולים וטובים ובפרט מצות שופר ולולב שהרבה כוונות תלויות בהם ליודעי דעת שנוגעים עד רום המעלות. אך להבין כל זה צריך להקדים תחלה שרש ענין השופר.

d'esprit ? Comment ont-ils pu empêcher complètement l'accomplissement de la mitsva à tant de grands et bons tsadikim, et particulièrement des mitsvot du chofar et du loulav, auxquelles sont liées de nombreuses intentions (kavanot) pour ceux qui ont la connaissance, [intentions] qui atteignent les sommets les plus élevés ? Mais, pour comprendre tout cela, il nous faut d'abord introduire la racine de la question du chofar.

2 והוא ע"פ שיבואר ג"כ ענין בחי' מלכיות בר"ה [בראש השנה] שהוא ענין בחי' בנין הנוק' [הנוקבא] כידוע.

Cela [sera compris] à la lumière de ce qui sera également expliqué au sujet du niveau de Mal'-houyot (les versets de la royauté) à Roch Hachana, qui correspond au niveau de la construction de Noukva (le féminin), comme on le sait.

דהנה נודע ההפרש שבין יחודא עילאה ליחודא תתאה בהיות שיש ב' מיני השתלשלות הא' הנק' בלשון הפרדס בחי' עילה ועלול שכל עלול מוקף מעילתו

Car on connaît la différence entre l'unité supérieure (yi'houda ila'a) et l'unité inférieure (yi'houda tata'a) : il existe deux sortes d'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). La première est celle que le Pardès désigne sous le nom de niveau de cause et d'effet, où tout effet est entouré par sa cause ;

והוא ענין העיגולים שבע"ח [שבעץ חיים] שהעיגול העליון מקיף לכל צד להעיגול שבתוכו דהיינו שהעיגול שבתוכו הוא נכלל ובטל אליו

c'est le cas des cercles (igoulim) décrits dans Etz 'Haïm : le cercle supérieur entoure de toutes parts le cercle qui se trouve en lui ; autrement dit, le cercle intérieur est inclus dans le cercle supérieur et s'annule devant lui.

והענין הוא עד"מ הרב שתופס ומשיג את כל השגת התלמיד המקבל ממנו מכל צד ופנה שמפני קוטן שכל והשגת התלמיד בעיני הרב נתפס ומוקף בשכל הרב המשפיע ונכלל בו כי בכלל מאתים מנה

L'idée est, par analogie, celle d'un maître qui saisit et comprend tout ce que comprend l'élève qui reçoit de lui, sous tous les angles et de tous les côtés : du fait de la petitesse de l'intellect et de la compréhension de l'élève aux yeux du maître, cette compréhension est saisie et entourée par l'intellect du maître qui la transmet, et incluse en lui, car « cent est inclus dans deux cents ».

ונמצא שהשגת התלמיד אינה בבחי' יש ודבר נפרד לעצמה רק שהיא כלולה ובטלה בהשגת הרב והבי' שהעלול יוצא לידי גילוי בפ"ע [בפני עצמו] שזהו אינו

Il en résulte que la compréhension de l'élève n'est pas un yesh (un existant), une chose distincte en soi ; elle est plutôt incluse dans la compréhension du maître et s'y annule. La seconde [sorte], quant à elle, est celle où l'effet se manifeste de façon indépendante, ce qui n'est pas

כמו התכללות העלול בתוך העלה כמו אותיות השכל הכלולים בשכל עדי"מ אלא נהפוך הוא שהעילה מתלבשת בהעלם בתוך העלול

comme lorsque l'effet est inclus dans la cause, à l'image, par exemple, des lettres de l'intellect incluses dans l'intellect ; au contraire, la cause s'habille de façon cachée dans l'effet,

כמו כח המשכיל בשכל או שכל במדות וכה"ג [וכהאי גוונא] שהשכל או המדות הן הם היש ומורגשים וכח המשכיל או השכל שופע בהן בהעלם בבחי' אין כו'

comme la faculté intellectuelle dans l'intellect, ou l'intellect dans les attributs émotionnels (midot), et ainsi de suite : l'intellect ou les attributs émotionnels sont eux-mêmes le yesh et sont ressentis, tandis que la faculté intellectuelle ou l'intellect se déverse en eux de façon cachée, au niveau du aïn (néant), etc.

(וזהו כענין המבואר במ"א בההפרש שבין נוני ימא שהם מובלעים תמיד במקורם ואינו דבר נפרד ממנו שבהפרדם מהים הם מתים).

(C'est en ce sens que l'on peut comprendre ce qui est expliqué ailleurs au sujet de la différence entre les poissons de la mer, qui restent toujours absorbés dans leur source et ne constituent pas une chose distincte d'elle, si bien qu'ils meurent lorsqu'ils sont séparés de la mer,

ובין בריות שבארץ שהם בחי' יש ודבר נפרד מהארץ עיין מזה בביאורי הזהר פ' בשלח בד"ה עוד י"ל [יש לומר] מאמר הנ"ל באופן אחר. וע' באגה"ק [באגרת הקודש] סי' י"ד בפ"י ארץ אשר כו' מראשית השנה.

et les créatures terrestres, qui sont au niveau du yesh et constituent une entité séparée de la terre. Voyez à ce sujet Biurei HaZohar, Paracha Béchala'h, dans le discours commençant par « On peut encore expliquer autrement l'enseignement précité ». Voyez également Iggeres HaKodesh, section 14, sur l'explication de « Un pays qui... depuis le commencement de l'année ».

וא"ש [ואתי שפיר] לפי הנ"ל שעיקר בנין הנוק' [הנוקבא] שבר"ה [שבראש השנה] הוא בבחינת היותה ארץ שהוא יחוי"ת [יחודא תתאה] להיות מאין ליש. משא"כ בחינת ים זהו בחינת יחודא עילאה וזהו ענין כי לאלקים מגיני ארץ מאד נעלה.

À la lumière de ce qui précède, on comprend bien que l'essentiel de la construction de Noukva à Roch Hachana relève de son aspect de « terre » (erets), qui est l'unité inférieure : être amenée de néant à l'existence. En revanche, l'aspect de « mer » correspond à l'unité supérieure. Tel est le sens de : « Car les boucliers de la terre appartiennent à Elokim ; Il est infiniment élevé. »

וע"ש סי' כ' היש הנפרד כו' לא מיניה ולא מקצתיה מהערך שמהעלול אל העילה וזהו לה' הארץ ומלואה כו' כי הוא על ימים יסדה כו' דהיינו להיות עכ"פ [על כל פנים] ביטול היש).

Voyez également là-bas, section 20: «L'entité séparée, etc.» n'a ni l'ensemble ni même la moindre part de la relation qui unit l'effet à sa cause. Tel est le sens de: «À Havaya appartient la terre et tout ce qu'elle contient, etc., car Il l'a fondée sur les mers, etc.»: c'est-à-dire que l'existence soit, à tout le moins, annulée.)

והנה על בחי' ראשונה א רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] קרסולי החיות כנגד כולן שוקי החיות כנגד כולן קרני החיות כו'

Or, au sujet du premier niveau, nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Les chevilles des 'Hayout équivalent à toutes les autres; les jambes des 'Hayout équivalent à toutes les autres; les cornes des 'Hayout, etc.»

שכל הגבוה גבוה מחבירו מקיף את חבירו עד שהתחתון בטל אליו ונחשב כלא ממש לגבי העליון

Car tout ce qui est supérieur à son prochain l'enveloppe, jusqu'à ce que l'inférieur soit annulé devant lui et soit considéré comme n'étant véritablement rien par rapport au supérieur.

ולכן אמרו שקרסולי ושוקי החיות שהן בחי' נה"י [נצח הוד יסוד] שהוא הבחינה היותר אחרונה שבחיות כוללות כל המדרגות שלמטה מהם וקרני החיות הן בבחי' כתר שבראש הוא כולל יותר כו'

C'est pourquoi ils ont dit que les chevilles et les jambes des 'Hayout, qui relèvent de Netsa'h, Hod et Yessod, le tout dernier niveau parmi les 'Hayout, englobent tous les niveaux qui leur sont inférieurs; et les cornes des 'Hayout, qui relèvent du niveau de Kéter (la Couronne) situé sur la tête, englobent davantage, etc.

וזו היא בחי' יחודי' [יחודא עילאה] בע"ס [בעשר ספירות] דאצילות דאיהו וחיוהי חד דהיינו יחוד וביטול התחתון בעליון שהגם שיש ע"ס [עשר ספירות] חכמה חסד כו'

Tel est le niveau de l'unité supérieure dans les dix Séfirot d'Atsilout, où «Lui et Ses forces vitales sont un»: autrement dit, l'union et l'annulation de l'inférieur dans le supérieur. Car bien qu'il y ait dix Séfirot, 'Hokhma, 'Hessed, etc.,

וחסד ענף החכמה שנמשך מבחינת החכמה להיות נאצל גם בחינת החסד אין בחינה זו מורגשת להיות

יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו]

et que 'Hessed soit une branche de 'Hokhma, issue du niveau de 'Hokhma afin que le niveau de 'Hessed soit lui aussi émané, ce niveau n'est pas ressenti comme un yesh, comme une entité en soi ;

רק שמ"מ חסד כלול ומוקף בבחי' החכמה והחכמה מקפת אותו מכל צד ופנה [וכמ"ש בד"ה יביאו לבוש מלכות בענין אברהם אבר מה]

Mais le 'Hessed demeure néanmoins inclus et enveloppé dans le niveau de la 'Hokhma, et la 'Hokhma l'enveloppe de tous côtés et sous tous ses aspects. [Comme il est expliqué dans le discours commençant par «Qu'on apporte des vêtements royaux», au sujet d'Avraham: ever mah («un membre de mah»),

שהוא בחי' חסד נק' אבר וכלי להתלבשות בחי' חכמה כח מה והוא בטל לגבי החכמה כביטול העלול בעילתו]

car lui, étant le niveau du 'Hessed, est appelé un membre et un réceptacle pour l'investissement du niveau de la 'Hokhma, ko'ach mah («la puissance de mah»), et il est annulé par rapport à la 'Hokhma comme l'effet est annulé par rapport à sa cause.]

אבל בחינת יח"ת [יחודא תתאה] דמלי דאצי' בב"ע הוא גילוי אור האלקי להוות הבריאה מאין ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ממש שהבריאה היא יש גמור בבחי' מוגבל שאין לו ערוך כלל וכלל לבחי' הבורא שהוא בלתי מוגבל

Mais le niveau de l'unité inférieure de Mal'hout d'Atsilout dans les mondes de Béria, de Yetsira et d'Assiya est la révélation de la lumière divine qui fait venir la création à l'existence, du néant (ayin) à l'être (yech), comme une entité véritablement indépendante ; car la création est un yech absolu, dans un état limité, qui n'a absolument aucune commune mesure avec le niveau du Créateur, qui est illimité.

ואם היה נמשך בבחי' עו"ע [עילה ועלול] הרי היה בבחי' בלתי גבול ג"כ אך אע"פ [אף על פי] שהוא הבריאה מאין ליש גמור עכ"ז [עם כל זה] היא בבחי' ביטול לאין

Et si elle avait été transmise selon le mode de la cause à l'effet, elle aurait elle aussi été illimitée. Pourtant, bien que la création vienne du néant à un yech absolu, elle demeure dans un état d'annulation (bitoul) devant le néant (ayin),

וכמו וצבא השמים לך משתחוים כו' והוא עיקר בחי' המלי' להיות יש ושיהיה היש בטל כו':

comme il est dit : « Et l'armée des cieux se prosterne devant Toi », etc. Telle est l'essence même du niveau de Mal'hout : qu'il y ait un yech et que ce yech soit annulé, etc.

3 קיצור ענין ההפרש בין יחוי"ע [יחודא עילאה] ליחוי"ת [ליחודא תתאה]. כמו בין עילה ועלול שהעלול מוקף מעילתו. ובטל אצלו. ובין יש מאין. וע' באגה"ק [באגרת הקודש] סי' כ':

Résumé : le point de différence entre l'unité supérieure et l'unité inférieure : comme [la différence] entre la cause et l'effet, où l'effet est enveloppé par sa cause et annulé devant elle, et [celle] entre quelque chose et le néant. Voir Igueret HaKodech, section 20.

4 ב ולהבין זה בתוספת ביאור הנה נודע שבחי' המלי' היא בחי' הרוממות וההתנשאות שבודאי בבחי' ההתנשאות הרי האור מובדל ומרומם בערך והעולמות מקבלים רק מבחינת המלוכה כמ"ש מלכותך מלכות כל עולמים

2. Pour comprendre cela plus amplement, avec une explication supplémentaire : il est connu que le niveau de Mal'hout (souveraineté) est celui de l'élévation et de la majesté. Car, assurément, à ce niveau de majesté, la lumière est séparée et élevée au-dessus des mondes, qui ne reçoivent que du niveau de la royauté, comme il est écrit : « Ta royauté est la royauté sur tous les mondes. »

והיינו דבחינת מלכות דאצילות נעשה ע"י לבריאה כו' וע"כ בחינת החיות של העולמות הוא מבחינת יש מאין משא"כ אם היו מקבלים מבחינת ז"א בחינות המדות דאצילות עצמן

Cela signifie que le niveau de Mal'hout d'Atsilout devient Atik Yomin pour Béria, etc. C'est pourquoi la force vitale des mondes relève du mode de l'existence de quelque chose à partir du néant (yéch méayin) ; tandis que s'ils recevaient du niveau de Zeir Anpin, des attributs émotionnels de l'Atsilout eux-mêmes,

כמו החסד שהוא עצמו יורד כו' היה בא בבחי' קירוב ע"ד עוי"ע [עילה ועלול] וה"י [והרי זה] כמו יש מיש כו' ולא היה בבחי' יש גמור ודבר בפ"ע [בפני עצמו]

comme le 'Hessed, qui descend lui-même, etc., [la force vitale] se serait manifestée dans une relation de proximité, selon le rapport de cause à effet ; cela aurait été comme quelque chose provenant de quelque chose, etc., et non comme un véritable yéché, une chose existant par elle-même.

אך לפי שמקבלים ע"י בחינת המלי שהיא בחי' התנשאות והסתלקות נעשה צמצום החיות הנמשך בהם עד שנתהוו בבחי' יש בגבול ותכלית כו'

Mais, puisqu'ils reçoivent par l'intermédiaire du niveau de Mal'hout, qui est celui de la majesté et du retrait, la force vitale qui se déploie en eux subit un tsimtsoum, jusqu'à ce qu'ils soient devenus un yéch, limité et fini, etc.

ומ"מ הם בבחי' ביטול לאין שהיא המלי כי וכולם מקבלים עליהם עול מלכות שמים ומחמת אימת מלכות דאצילות נעשה בחינת ביטול היש

Néanmoins, ils sont dans un état d'annulation de soi devant le néant, qui est Mal'hout, car « tous acceptent sur eux-mêmes le joug du royaume des Cieux » ; et, sous l'effet de la crainte de la royauté d'Atsilout, l'annulation du yéch se produit.

כי בחינת המלכות הם מקבלים עליהם ברצון כמ"ש שום תשים עליך מלך מדעתך ומרצונך כו'

Car ils acceptent sur eux-mêmes le niveau de la royauté de leur plein gré, comme il est écrit : « Tu établiras certainement un roi au-dessus de toi » — de ton propre esprit et de ta propre volonté, etc.

[כי ל' [לשון] מלוכה אינו נופל רק על המקבלים ברצון עול מלכותו משא"כ בלתי רצון נק' ממשלה שמושל בע"כ [בעל כרחך]

[Car le terme « royauté » (meloukha) ne s'applique qu'à ceux qui acceptent de leur plein gré le joug de sa royauté ; tandis que, sans [leur] consentement, on parle de « domination » (memchala), car il gouverne [sur eux] contre leur volonté.

ולכן ברי"ה [בראש השנה] שאז נברא אדה"ר [אדם הראשון] שהוא בעל בחירה וקיבל עול מלכותו ית' ברצון אז נתגלה מדת מלכותו יתברך משא"כ קודם בריאת אדה"ר [אדם הראשון] שהיו

C'est pourquoi, à Roch Hachana, lorsque fut créé Adam, le premier homme, qui possède le libre arbitre et accepta volontairement le joug de Sa royauté, qu'Il soit béni, Son attribut de royauté, qu'Il soit béni, se révéla ; tandis qu'avant la création d'Adam, lorsque

רק בהמות וחיות שאינן בעלי בחירה לא היה עדיין התפשטות מדת מלכותו ית'. וע"כ ג"כ בכל ר"ה [ראש השנה] צ"ל התחדשות מדת מלכותו ית' ומלכותו ברצון קבלו עליהם כו'.

seuls les animaux domestiques et sauvages, qui ne jouissent pas du libre arbitre, n'avaient pas encore connu l'extension de Son attribut de royauté, béni soit-Il. C'est pourquoi, également, à chaque Roch Hachana, Son attribut de royauté, béni soit-Il, doit être renouvelé.] Et « ils acceptèrent volontairement sur eux Sa royauté », etc.

5 והנה ע"י אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] ביטול הרצון למדת מלכותו ית' לקבל מלכותו ברצון מעורר למעלה בח"י הרצון העליון במדת המלוכה להיות הרצון המאציל עליון ב"ה להתלבש במדת מלכותו ית' והוא הנק' התהוות כתר מלכות כידוע

Or, par l'éveil d'en bas, l'annulation de [sa] volonté devant l'attribut de royauté de D.ieu, béni soit-Il, et l'acceptation volontaire de Sa royauté, le niveau de la volonté suprême est éveillé en haut dans l'attribut de royauté, de sorte que la volonté de l'Émanateur suprême, béni soit-Il, s'enveloppe dans Son attribut de royauté, béni soit-Il. C'est ce que l'on appelle la formation de Kéter Mal'hout (la Couronne de la royauté), comme on le sait.

(ועמ"ש בד"ה תקעו בחדש. שבכל השנה המשכה זו הוא על ידי הביטול בעסק התורה והמצות שהם רצונו וחכמתו ית' וזהו שמברכים על כל מצוה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם כו' אך רצון עליון זה הוא המלוכב בח"ע [בחכמה עילאה].

(Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par «Sonnez du chofar à la nouvelle lune» : durant toute l'année, cette effusion s'opère par l'annulation de soi dans l'étude de la Torah et l'accomplissement des mitsvot, qui sont Sa volonté et Sa sagesse, béni soit-Il. C'est pourquoi nous prononçons sur chaque mitsva la bénédiction : «Béni sois-Tu, Havaya, notre D.ieu, Roi du monde», etc. Mais cette volonté suprême est celle qui est enveloppée dans la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ilaa).

ואמנם בר"ה [בראש השנה] ההמשכה מבחי' עליונה יותר שברצון עליון מה שאינו מלוכב כלל בח"ע [בחכמה עילאה] וההמשכה זו הוא ע"י רצון עליון שכנפש והוא ענין קול השופר כו' ע"ש).

À Roch Hachana, cependant, l'effusion provient d'un niveau plus élevé de la volonté suprême, de celui qui n'est nullement enveloppé dans la 'Hokhma supérieure. Cette effusion s'opère par la volonté suprême de l'âme, et c'est là le sens du son du chofar, etc. Voyez là-bas.)

וביאר הדברים הנה עד"מ בנפש האדם אנו רואים שבכל מדותיו אין עיקר התפשטותם תלוי רק ע"פ הרצון והתענוג המלוכב בבהם

Pour expliquer cela : à titre d'analogie, nous voyons, dans l'âme humaine, que l'expression essentielle de tous ses attributs émotionnels dépend uniquement de la volonté et du plaisir qui sont enveloppés en eux.

כמו שאף שמטבע הטוב להטיב מכל מקום אם אין רצונו מסכמת בהטבת והשפעת החסד זו מטעמו הכמוס להעלות כך ברצונו לא ישפיע כלל וכמ"כ [וכמו כן] במדת המלוכה לפניו יתברך

Ainsi, bien qu'il soit dans la nature du bon de faire le bien, si sa volonté ne consent pas à ce bien-fait et à cette effusion de bonté, parce qu'une raison qui lui est cachée l'amène à vouloir qu'il en soit ainsi, il ne donnera rien. Il en va de même de l'attribut de royauté devant Lui, béni soit-Il,

שהיא בחי' ההתנשאות על זולתו תלוי ברצון המאציל ב"ה וזהו אמרו לפני מלכיות שצריך לעורר רצון עליון להיות בבחי' המלוכה

qui est le niveau de l'élévation au-dessus d'autrui : il dépend de la volonté de l'Émanateur, béni soit-Il. C'est là le sens de «Dites devant Moi [des versets de] royauté» : il faut éveiller la volonté suprême afin qu'elle prenne le niveau de la royauté,

דהיינו התלבשות אור א"ס ב"ה בע"ס [בעשר ספירות] דמלי ע"כ או מרים עשרה פסוקים להביא המשכה מן התנ"ך [התורה נביאים כתובים] דאורייתא מחכמה נפקת כו' להיות נעוץ תחלתו בסופן כ"ע [כתר עליון] איהו כתר מלי כו'

c'est-à-dire l'enveloppement de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il, dans les dix Séfirot de Mal'hout. C'est pourquoi nous récitons dix versets, afin d'attirer une effusion du Tanakh, car «la Torah émane de la 'Hokhma», etc., de sorte que «leur commencement est enchâssé dans leur fin» : Kéter Elyon est Kéter Mal'hout, etc.

והנה כדי להמשיך בחי' ענג ורצון זה צריך בהכרח להמשיך ממקור כל התענוגים רעוא דכל רעוין דעתיקא סתימו דכל סתימין כו'

Or, afin d'attirer ce plaisir et cette volonté, il faut nécessairement attirer depuis la source de tous les plaisirs, «la volonté de toutes les volontés» d'Atika, «le caché de tous les cachés», etc.

דהיינו שכך עלה ברצונו העליון במקור כל התענוגים הנעלם שיהיה ענג לפניו בבחי' מלוכה דוקא C'est-à-dire qu'il en fut ainsi décidé dans Sa volonté suprême, dans la source cachée de tous les plaisirs : qu'il y ait plaisir devant Lui précisément dans [l'état de] la royauté ;

דהיינו להמשיך רצון וענג להיות רצון המאציל בזה שיהיה חפץ ומתענג בזה אנא אמלוך כו' c'est-à-dire faire descendre volonté et plaisir, afin que l'Émanateur veuille cela, qu'Il le désire et y prenne plaisir : «Je régnerai», etc.

ועיקר הענג שבמלוכה העליונה עד רום המעלות היינו שיהיה יש ושיהיה היש בטל בקבלת עול מלכותו ברצון כו' ועמ"ש מזה בד"ה צאינה וראינה גבי פי' במלך שלמה מלך שהשלום שלו.

Et l'essence du plaisir dans la royauté suprême, jusqu'aux sommets les plus élevés, est qu'il y ait un yesh, et que le yesh s'annule en acceptant volontairement le joug de Sa royauté, etc. Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Sortez et contemplez », à propos de l'explication de « le roi Chlomo » : le Roi à qui appartient la paix.

6 והנה בתחלת בריאת העולמות נמשך הענג והרצון העליון מאליו מצד עצמו כי חפץ חסד הוא

Or, au début de la création des mondes, le plaisir et la volonté suprêmes se sont répandus d'eux-mêmes, de leur propre chef, « car Il désire la bonté ».

אבל אח"כ במעשה התחתונים תליא מילתא בהעלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] לעורר רצון העליון ע"י ביטול רצון שלמטה כו' וזה נעשה בר"ה [בראש השנה] שאומרים י' מלכיות להיות בחי' בנין המל' ממקור הראשון

Mais ensuite, « la chose dépend » des actes des êtres inférieurs, de l'élévation des mayin noukvin (eaux féminines), afin d'éveiller la volonté suprême par l'annulation de la volonté d'en bas, etc. Cela se fait à Roch Hachana, lorsque nous récitons les dix [versets de] Mal'hout, afin que s'opère l'édification de Mal'hout à partir de sa source première,

דהיינו להמשיך כתר מל' שע"י עיקר בניינה [ומטעם הנ"ל שעיקר המדה תלויה בהמשכת הרצון ב"ה ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך שזהו ענין אל מול פני המנורה כו' דהיינו כתר שבמל'.

c'est-à-dire faire descendre Kéter de Mal'hout, ce par quoi son édification s'accomplit principalement. [Car, pour la raison mentionnée plus haut, l'attribut dépend essentiellement de la transmission de la volonté du Béni soit-Il. Voyez à ce sujet ce qui est écrit dans le maamar commençant par « Lorsque tu élèveras », où il est expliqué que tel est le sens de « vers la face de la menorah », etc., c'est-à-dire Kéter au sein de Mal'hout.

7 ועמ"ש בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות. גבי בחינת פני היא כתר מלכות לפי שהמלכות ל"ל [לית ליה] /

מגרמה כלום ומקבלת מעשר מלכיות שלכן אומרים בר"ה [בראש השנה] יו"ד מלכיות וכתר מקבלת ממלכות שבכתר וזו היא בחי' פני.

Et voyez ce qui est écrit dans l'explication du verset « Qu'on apporte des vêtements royaux », au sujet du niveau de panai (« Mon visage ») : il s'agit de Kéter Mal'hout, car Mal'hout « ne possède rien par elle-même » et reçoit des dix [niveaux de] Mal'hout ; c'est pourquoi, à Roch Hachana, nous récitons dix [versets de] Mal'hout. Et son Kéter, elle le reçoit de la Mal'hout qui se trouve dans Kéter ; tel est le niveau de panai.

עכ"ל [עד כאן לשונו]. **וז"ש** [וזהו שכתוב] **לך אמר לבי בקשו פני ועיין בהרמ"ז** [בהרב משה זכות] **פ' אמור** (דצ"ג ע"ב) **שפי' כן דהיינו כתר מלי והיינו ע"י את פניך הוי' אבקש.**

Fin de la citation. Et tel est [le sens de] ce qui est écrit: «Mon cœur t'a dit: "Cherchez Mon visage"»; voyez aussi le Ramaz sur la paracha Emor (93b), qui l'explique ainsi, c'est-à-dire comme Kéter Mal'hout. Et cela s'attire par «Je rechercherai Ton visage, Havaya»,

שהם ע"ס [עשר ספירות] **שמי"ד מלכיות שבהם נעשה בנין הנוק'** [הנוקבא]. **א"נ** [אי נמי] **את פניך הוי' היינו אורות אריך ועתיק כמש"ש** [כמה שכתוב שם] **הרמ"ז** [הרב משה זכות]

qui sont les dix Séfirot provenant des dix Mal'houyot, par lesquelles se construit la Noukva. Autre explication: «Ton visage, Havaya» désigne les lumières d'Arikh et d'Atik, comme l'écrit le Ramaz à cet endroit;

והיינו לפי שמשם נמשך להיות הכתר שבמלי כנ"ל והוא הנק' פני. וזהו ענין ראש השנה.
et cela parce que c'est de là que s'attire ce qui devient le Kéter de Mal'hout, comme indiqué plus haut; c'est lui qui est appelé panai. Tel est le sens de Roch Hachana:

שנה הוא בחי' מלי וראש השנה היינו גלגלתא וכתר שבמלי וע' מזה בפי' הרמ"ז [הרב משה זכות] **בפ' תצא** (דרע"ז ע"ב)

l'année (chana) est le niveau de Mal'hout, et la tête de l'année (Roch Hachana) est la Goulgalta (le crâne) et le Kéter de Mal'hout. Voyez à ce sujet le commentaire du Ramaz sur la paracha [Ki] Tétsé (277b).

וזהו ענין תחלת מעשיך כי המלי היא בחינת עשייה שבאצילות ותחלת מעשיך היינו כתר דנוק' [דנוקבא] **שהוא תחילת בחי' עשייה הנ"ל.**

Et tel est le sens de «le commencement de Tes œuvres»: Mal'hout est le niveau d'Assiya au sein d'Atsilout, et «le commencement de Tes œuvres» désigne le Kéter de la Noukva, qui est le commencement du niveau d'Assiya mentionné plus haut.

וזכרון ליום ראשון י"ל [יש לומר] **דהיינו כתר הכללי בחי' א"א שנק' יום ראשון שלמעלה מההשתלשלות כמ"ש סד"ה ביום השע"צ** [השמיני עצרת].

Et «un souvenir du premier jour» peut s'expliquer comme désignant le Kéter général, le niveau d'Arikh Anpin, appelé «le premier jour», puisqu'il est au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout), comme il est écrit à la fin du discours qui commence par «Au jour de Chemini Atséret».

8 והיינו שממלי שבכתר נמשך להיות כתר שבמלי כנ"ל. ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער א"א ספ"ב [סוף פרק ב'] דהמלי שרשה למעלה מט"ס [מט' ספירות] דא"א עצמן אלא מבחינת עתיק כו' וזהו זכרון ליום ראשון.

C'est-à-dire que de la Mal'hout qui est dans Kéter est tiré [ce qui devient] le Kéter qui est dans Mal'hout, comme indiqué plus haut. Voir aussi Etz Chaim, Shaar Arich Anpin, à la fin du chapitre 2 : la racine de Mal'hout est plus élevée que les neuf Séfirot d'Arich Anpin lui-même ; elle provient plutôt du niveau d'Atik, etc. Et c'est là « un souvenir du premier jour ».

ועמ"ש בפ"י המלות ע"פ ארוממך אלקי המלך] כי הנה ר"ה [ראש השנה] זה היום תחלת מעשיך זכרון ליום ראשון וע"כ נק' ר"ה [ראש השנה] ראש גילוי החיות דרך כללות על כל השנה.

Voir aussi ce qui est écrit dans l'explication des mots du verset « Je T'exalterai, mon D.ieu, le Roi. »] Car Roch Hachana est « ce jour, le commencement de Tes œuvres, un souvenir du premier jour » ; c'est pourquoi Roch Hachana est appelé la tête de la révélation de la force vitale, dans son expression générale et collective, pour toute l'année.

9 וכח זה ניתן לישראל להיותם מקבלים מלכותו ית' ברצון משא"כ בבחי' שנקרא מושל וממשלתך בכל דור ודור אפילו דור המבול ודור הפלגה שמרדו בה' מ"מ מלכותו בכל משלה כתיב ובחי' ממשלה בע"כ [בעל כרחך]

Et ce pouvoir a été donné à Israël, car ils acceptent volontairement Sa royauté, béni soit-Il. Il n'en va pas ainsi au niveau où Il est appelé « souverain » : « Ta domination s'étend à chaque génération ». Même sur la génération du Déluge et celle de la Dispersion, qui se sont rebellées contre D.ieu, il est néanmoins écrit : « Sa royauté domine sur tout » ; et le niveau de la domination s'exerce contre [leur] volonté.

ולכן אפי' [אפילו] בלעם אמר לא אוכל לעבור את פי ה' כי רוח המושל עליו יעלה בע"כ [בעל כרחך] (ועיין בפ' מקץ קצ"ה ע"א)

C'est pourquoi même Bilam dit : « Je ne peux transgresser la parole de Havaya », car « l'esprit du souverain » s'élève au-dessus de lui contre sa volonté. (Voir aussi la paracha de Mikets, 195a.)

אבל להיות נק' בשם מלך לקבל ברצון נעשה ע"י עושי רצונו דוקא [ועמ"ש בד"ה אתם נצבים בפ"י למען הקים אותך לו לעם]:

Mais le fait d'être appelé « Roi », accepté volontairement, ne se réalise que par ceux qui accomplissent Sa volonté. [Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Vous êtes debout », au sujet de l'explication de « afin de t'établir comme Son peuple ».]

10 קיצור. מלי רוממות ומ"מ נמשך ביטול ומלכותו ברצון קבלו. ועי"ז מעוררים הרצון שיומשך להיות כתר דנוק' [דנוקבא] והמשכה זו צ"ל מא"א [מאריך אנפין] ועתיק רצון ותענוג העליון.

Résumé : Mal'hout est élévation et, néanmoins, elle suscite l'annulation de soi (bitoul), comme dans « Ils acceptèrent volontiers Sa royauté ». Cela éveille la volonté, afin qu'elle se déploie et devienne le Kéter de Noukva ; ce déploiement doit venir d'Arieh Anpin et d'Atik, la volonté et le plaisir suprêmes.

ג והנה כל המשכת ענג ורצון עליון במדת המלוכה ממקור כל התענוגים הוא ע"י השופר שהוא של איל

3. Or, tout ce déploiement du plaisir et de la volonté suprêmes dans l'attribut de la royauté, depuis la source de tous les plaisirs, s'opère par le chofar, qui est fait d'une corne de bélier.

והענין כי הנה שרש נפש הבהמה הוא מבחי' פני אריה פני שור כו' שבמרכבה ששרשם מבחי' בהמות בהררי אלף שמבחי' התהו

L'explication est la suivante : la racine de l'âme animale se trouve dans le niveau de « la face du lion » et de « la face du bœuf », etc., dans le Char (Merkava), dont la racine se trouve dans le niveau des « bêtes sur mille montagnes », lui-même issu du niveau du Tohou (chaos).

והנה ידוע שמפני שהאורות דתהו היו בריבוי ותוקף גדול לא יכלו הכלים לסבול האור וע"כ נפלו הכלים ונשברו ומקום נפילתן היה בעולם הבריאה והן הן המרכבה דפני אריה פני שור כו'

Or, on sait que, les lumières du Tohou étant d'une grande abondance et d'une grande intensité, les réceptacles ne purent supporter la lumière. Les réceptacles tombèrent donc et se brisèrent ; le lieu de leur chute fut le Monde de Béria, et ce sont eux-mêmes le Char de « la face du lion », de « la face du bœuf », etc.

ולכן טבע הבהמה בבחי' ביטול יותר מהאדם [ועמ"ש בזה בפ' אמור בד"ה והניף הכהן אותם כו' על שני כבשים כו'] מפני שהאדם יש לו דעת מעולם התיקון

C'est pourquoi la nature de l'animal est caractérisée par une annulation de soi plus grande que celle de l'homme [et voyez ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Emor, dans le maamar commençant par « Le prêtre les agitera, etc., au sujet des deux agneaux », etc.], car l'homme possède Daat, qui vient du monde du Tikoun (rectification),

אבל הבהמה הוא למטה מן הדעת והיינו מפני שרשה שהוא למעלה מן הדעת מבחי עולם התהו כו'

tandis que l'animal se situe en deçà de Daat. Cela tient à sa racine, qui est au-dessus de Daat, dans le niveau du monde du Tohou, etc.

ולכן תוקעין בשופר של בהמה דוקא שיש בה בחי ביטול יותר לעורר בחי ביטול שלמעלה מן הדעת והיא עצמו הטעם בענין התקיעה

C'est pourquoi on sonne précisément dans un chofar fait d'une corne d'animal, qui possède un plus grand niveau d'annulation de soi, afin d'éveiller le niveau d'annulation de soi qui est au-dessus de Daat. C'est précisément là aussi la raison de la tekia (la sonnerie) :

שהוא קול פשוט היוצא מהבל הלב שעדיין לא בא לידי גילוי באותיות כלל מפני שהוא מבחי פנימית נקודת הלב שאינו בא כלל לידי גילוי אותיות עדיין

c'est un son simple qui sort du souffle du cœur, lequel n'est pas encore révélé par des lettres, car il provient de la dimension intérieure du point du cœur, qui ne se révèle pas encore du tout sous forme de lettres.

כי האותיות שרשם בחכמה שבממוח ובחי הכל הזה היוצא בבחינת קול פשוט הוא בבחינת פנימית נקודת הלב שלמעלה מהחכמה שבממוח כו'

Car la racine des lettres se trouve dans la 'Hokhma (sagesse) du cerveau, tandis que ce souffle qui s'exhale sous la forme d'un son simple relève de la dimension intérieure du point du cœur, qui est au-dessus de la 'Hokhma du cerveau, etc.

וביאור זה הנה ידוע שיש ב' מיני קול הא' הנקרא קול הדבור שגם הוא יוצא מהבל הלב

Voici l'explication : il est connu qu'il existe deux sortes de sons. Le premier est ce que l'on appelle le son de la parole, qui provient lui aussi du souffle du cœur,

אך הוא מבחי חיצונית הלב שהן בחינות המדות שכלב הנמשכות מהמוחין דחו"ב [דחכמה ובינה] עד למטה מן הדעת שהדעת ממשיך השכל שבממוח אל הלב.

mais il relève de la dimension extérieure du cœur, c'est-à-dire des attributs émotionnels (midot) qui se trouvent dans le cœur et sont attirés depuis l'intellect (mo'hin) de la 'Hokhma et de la Bina jusqu'en dessous de la Daat, car la Daat fait descendre l'intellect qui se trouve dans le cerveau vers le cœur.

אבל בחי' קול פשוט היוצא מהבל הפנימי שבועמקא דלבא שהוא למעלה מן השכל להיותו פנימית הרצון שבלתי מוגבל בשכל שלכן הוא קול פשוט וכמו צעקה פתאומית שבאה מנקודת עומק הלב להיות ההתפעלות בעצם הנפש ממש

Mais le son simple provient du souffle intérieur, au plus profond du cœur, qui est au-dessus de l'intellect, puisqu'il est la dimension intérieure de la volonté, laquelle n'est pas limitée par l'intellect. C'est pourquoi il s'agit d'un son simple, comme un cri soudain qui jaillit du point le plus profond du cœur, lorsque l'émotion touche l'essence même de l'âme,

כמו צעק לבם אל ה' ובחינת צעקה זו היא למעלה משרש האותיות שבחכמה [ועמ"ש מזה באריכות ג"כ בד"ה תקעו בחדש הנ"ל] וע"י שתוקעים בו תקיעה

comme dans « Leur cœur cria vers D.ieu ». Un tel cri est au-dessus de la racine des lettres qui se trouve dans la 'Hokhma [et voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet en détail dans le maamar commençant par « Sonnez du chofar à la nouvelle lune », mentionné plus haut]. Et, en sonnant une tekia

של מצוה בקול פשוט וברעותא דלבא שבבחי' למעלה מן הדעת ולמעלה מבחי' אותיות מעורר ג"כ למעלה בחי' כתר שלמעלה מהחכמה ודעת ונמשך ענג בבחינת מלוכה להיות מתענג מביטול היש

de la mitsva avec un son simple et le désir du cœur (re'outa deliba), qui relève d'un niveau supérieur à la Daat et au-delà des lettres, on éveille également en haut le niveau de Kéter (la Couronne), qui est au-dessus de la 'Hokhma et de la Daat ; le plaisir est alors attiré dans le niveau de la Royauté, de sorte que [D.ieu] prend plaisir à l'annulation du yesh.

ולכן תוקעים בשופר שצדו א' קצר והב' רחב ע"ד שנאמר מן המצר קראתי י"ה ענני במרחב י"ה וד"ל [ודי למבין].

C'est pourquoi on sonne du chofar dont une extrémité est étroite et l'autre large, conformément à ce qui est dit : « De l'étroitesse j'ai appelé D.ieu ; D.ieu m'a répondu dans l'espace ouvert. » Cela suffit à qui comprend.

11 והיינו תקיעה ראשונה שהיא המשכה מלמעלה למטה שמתענג מביטול היש כנ"ל אמנם תקיעה אחרונה היא העלאה ממטה למעלה ע"י קדימת השברים והתרועה

C'est là la première tekia, qui constitue un influx d'en haut vers le bas, afin qu'Il prenne plaisir à l'annulation du yesh, comme indiqué plus haut. La dernière tekia, en revanche, est une élévation d'en bas vers le haut, grâce aux shevarim et à la teroua qui la précèdent,

שהם בבחי' שמאל דוחה והתעוררות רמים כמ"ש במ"א וכמ"ש בכוונת שהתקיעות והשברים הם לבטל היצה"ר [היצר הרע] כו' [ועכ"ז [ועם כל זה] יובן הפסוק כי קרוב אליך הדבר כו' לעשותו.

qui relèvent de l'aspect de « la main gauche repousse » et éveillent une abondante miséricorde, comme cela est expliqué ailleurs, et comme il est écrit dans les intentions des mitsvot, que les tekia et les shevarim servent à annuler le mauvais penchant, etc. [Et, malgré tout cela, le verset « Car la parole est proche de toi, etc., pour l'accomplir » s'éclairera.

פ"י הדבר היינו ה' דבר מלי דאצילות לעשותו להיות בנין הנוקי [הנוקבא] שנק' ג"כ עשייה שבאצ"י כנ"ל ועמ"ש בד"ה והיה מדי חדש.

Explication : « la parole » désigne la parole de D.ieu, Mal'hout d'Atsilout ; « pour l'accomplir » signifie qu'il y ait la construction de Noukva, qui est elle aussi appelée l'Assiya au sein d'Atsilout, comme indiqué plus haut. Voir également ce qui est écrit dans le discours commençant par « Et il arrivera, de nouvelle lune en nouvelle lune ».

כי דבור לשון הנהגה והמשכה כו' להתלבש גם בעשייה גשמיות כו' וזהו ענין ששת ימי המעשה משא"כ בשבת כתיב ממצוא חפצך ודבר דבר כו'.

Car « parole » (dibour) exprime la conduite et l'influx, etc., jusqu'à s'envelopper jusque dans l'action matérielle, etc. Voilà ce que désignent les six jours de l'action (maassé). En revanche, au sujet de Chabbat, il est écrit : « en t'abstenant de poursuivre tes affaires et de prononcer des paroles », etc.

12 ובפיך היינו ע"י השופר ובלבבך רעו"ד [רעותא דליבא] ואומרו כי קרוב אליך כו' היינו שאתם קרובים זל"ז

[זה לזה]

« Dans ta bouche » : c'est-à-dire par le chofar ; « et dans ton cœur » : le désir du cœur (re'ou ta deliba). Et lorsqu'il dit : « Car [cela] est proche de toi », etc., cela signifie que vous êtes proches l'un de l'autre,

כי הנוקי [הנוקבא] נקי אחותי לז"א שהוא הנקי ישראל כי שרית כו'. וגם שבנינה הוא מטי' [מטה] מלכיות שלו.

car Noukva est appelée « ma sœur » par rapport à Zeir Anpin, qui est appelé Yisrael, « car tu as lutté », etc. De plus, sa construction se fait à partir de ses neuf Mal'hout.

ועוד כי שרש אותיות הדבור שמח"ע [שמחמה עילאה] היינו ג"כ מקדמות השכל שלמעלה מהשכל המושג כמ"ש באגה, ק ע"פ ויעש דוד שם וא"כ עם היות שהמשכת

En outre, la racine des lettres de la parole, qui provient de la 'Hokhma supérieure, provient elle aussi de l'«antériorité de l'intellect» (kadmout ha-sékhel), qui est au-dessus de l'intellect appréhendable, comme il est écrit dans Iggeres HaKodesh, à propos du verset «Et David se fit un nom». Dès lors, bien que la descente

הרצון וכתר דמלי צ"ל נמשך מא"א [מאריך אנפין] שלמעלה גם מהחכמה עכ"פ [על כל פנים] קרובים הם זל"ז [זה לזה] ועמ"ש סד"ה כי המצוה הזאת כו' מענין זה דכי קרוב אליך הדבר.

de la volonté et de Kéter de Mal'hout doit provenir d'Ari'h Anpin, qui est au-dessus même de la 'Hokhma, ils sont néanmoins proches l'un de l'autre. Voyez aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Car cette mitsva», etc., au sujet de «Car la parole est proche de toi».

א"נ [אי נמי] כמ"ש [בזכריה סימן ד'] והנה מנורת זהב כו' זה דבר ה' והמנורה היא כנס"י [כנסת ישראל].

Autre explication: comme il est écrit (Zacharie, chapitre 4): «Et voici un candélabre d'or», etc.; «C'est la parole de Havaya»; et le candélabre est Knesset Yisrael (l'Assemblée d'Israël).

ובמ"א נת' [נתבאר] שיש במלי ב' פרצופים פרצוף הפנימי נקרא כנס"י [כנסת ישראל] והחיצון זהו הדבור וזהו כי קרוב אליך הדבר וזהו ג"כ ענין ישראל עלו במחשבה והמחשבה עם הדבור קרובים זל"ז [זה לזה].

Et il a été expliqué ailleurs que Mal'hout comporte deux partsoufim (configurations): la part superficielle est appelée Knesset Yisrael, et la part extérieure est la parole. C'est là le sens de «Car la parole est proche de toi». C'est aussi le sens de «Yisrael s'éleva dans la pensée»: la pensée et la parole sont proches l'une de l'autre.]

והנה מבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שסוד השופר הוא בבינה כי התלבשות ומקום גילוי התענוג הוא בבינה וכנודע כי התגלות עתיק הוא בבינה

Or, il est expliqué dans Pri Etz Chaim que le secret du chofar se trouve dans Bina, car c'est dans Bina que le plaisir s'habille et se révèle; et, comme on le sait, la révélation d'Atik se fait dans Bina.

(ועמ"ש מזה בפי' לך גבי' ה' דאברהם ע"ש) ולכן הוא בחי' עוה"ב [עולם הבא] והיינו מפני שהיא בחי' השגה ועיקר התגלות התענוג הוא בהשגה דוקא כמו עדמ"מ [עד"מ] למטה באדם כשנופל לו איזה השגה ושכל חדש באיזו עמקות הוא מתמלא תענוג

(Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans la paracha Lekh Lekha, à propos du hé d'Avraham; voyez là-bas.) C'est pourquoi il s'agit du niveau du Monde futur: parce qu'il est le niveau de la compréhension, et que la révélation essentielle du plaisir se produit précisément dans la compréhension. Ainsi, par analogie, chez l'homme ici-bas, lorsqu'une compréhension, une idée nouvelle et profonde, lui vient à l'esprit, il est rempli de plaisir.

אמנם עיקר התגלות וההתפשטות התענוג בשלימות הוא דוקא אח"כ כשמשיג העמקות הזאת בהרחבת שכלו ורוחב בינתו דוקא וכמ"כ [וכמו כן] הוא למעלה שהתענוג עליון מלובש בחכמה הנקרא עדן שהוא עצם דבר המושג כמו שהוא עדיין בעצמותו

Cependant, la révélation principale et le déploiement complet du plaisir ne viennent qu'ensuite, lorsqu'il saisit cette profondeur avec l'ampleur de son intellect et l'étendue de sa compréhension. De même en haut, le plaisir suprême est revêtu dans 'Hokhma (sagesse), appelée Éden, qui est l'essence même de la chose comprise, telle qu'elle demeure encore dans son essence ;

אמנם שם הוא בהעלם ועיקר התגלותו כשנמשך בבחי' בינה שהיא בחי' השגה בהתפשטות אורך ורוחב כו'.

mais là, il est caché, et sa révélation principale se produit lorsqu'il est attiré dans le niveau de Bina (compréhension), qui est le niveau de la compréhension, dans un déploiement en longueur et en largeur, etc.

ולכן השופר הוא ג"כ בבינה שהתגלות התענוג הנמשך ע"י השופר הוא בבינה ומשם מקבל הדבור שהוא בחי' מלי' בדבר ה' שמים נעשו להיות ענג במדת המלי' ג"כ:

C'est pourquoi le chofar aussi relève de Bina, car la révélation du plaisir attiré par le chofar se produit dans Bina ; et c'est de là que la parole reçoit, elle qui est le niveau de Mal'hout : « Par la parole de D.ieu, les cieux furent faits », afin qu'il y ait aussi du plaisir dans l'attribut de Mal'hout.

13 קיצור. והמשכה זו ע"י השופר קול פשוט פנימית הלב שלמעלה מהשכל ומעורר כמ"כ [כמו כן] רצון העליון שלמעלה מהחכמה והיינו ע"י שופר של איל דוקא הבהמה יש בה ביטול ממדרגות עליונות.

Résumé : Cette effusion s'opère par le chofar, son simple qui est la dimension intérieure du cœur, au-dessus de l'intellect ; il éveille de même la volonté supérieure, au-dessus de 'Hokhma. Et cela s'accomplit précisément au moyen d'un chofar de bélier : l'animal possède un bitoul qui procède de niveaux supérieurs.

ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שהשופר בבינה כי התגלות עתיק הוא בבינה:ד ומעתה יבואר למה אין תקיעת שופר דוחה שבת והוא

Et dans Pri Etz Chaim, il est enseigné que le chofar relève de Bina, car la révélation d'Atik se fait dans Bina. 4. Nous allons maintenant expliquer pourquoi la sonnerie du chofar ne repousse pas le Chabbat. C'est

כי ענין השבת הוא מ"ש כי בו שבת כו' ויכולו השמים והארץ כו' ויכל אלקים ביום השביעי כו' parce que le Chabbat consiste en ce qui est écrit : « Car en ce jour Il se reposa », etc., « Les cieux et la terre furent achevés », etc., « Et D.ieu acheva le septième jour », etc.

כמו עד"מ באדם כששובת ונח מאיזו מלאכת עבודה שהיה שכלו ומחשבתו מלובשת באותה מלאכה לעיין בכל פרטי המלאכה בהתחכמות כו'

Ainsi, à titre d'analogie, un homme qui cesse de travailler et se repose après avoir accompli quelque tâche dans laquelle son intellect et sa pensée étaient investis, examinant avec ingéniosité tous les détails du travail, etc. :

וכששובת אזי מתעלה השכל וחוזר למקורו ומתפשט מהתלבשותו כו' ואזי נמשך לו תענוג משלימות המלאכה

Lorsqu'il cesse, son intellect s'élève, revient à sa source et se dépouille de son investissement dans le travail, etc. Alors, le plaisir lui vient de l'achèvement de la tâche.

ולכן בסיום מסכתא עושין סעודה מחמת התענוג שבא בגמר והשלמת לימודו דוקא וכך עד"מ הוא למעלה שבששת ימי בראשית היו ירידות והמשכות המדות עליונות

C'est pourquoi on organise un repas à l'achèvement d'un traité, en raison du plaisir qui survient précisément lorsque l'étude est terminée et achevée. De même, par analogie, il en va là-haut : durant les six jours de la Création, il y eut des descentes et des effusions des attributs émotionnels supérieurs (midot)

לברוא בהן השמים והארץ וכל צבאם יום ראשון במאמר יהי אור ירד ונמשך במדת החסד [ומדת הגבורה כלולה בה להגביל שפעה ובתוכן מלובשת בחי' חכמה

afin de créer par eux les cieux, la terre et toute leur armée. Le premier jour, par la parole « Que la lumière soit », [elle] descendit et fut répandue dans l'attribut de 'Hessed [et l'attribut de Guevoura y est inclus pour en limiter le flux ; en eux est investie la qualité de 'Hokhma,

להיות ההשפעה ע"פ גזירת החכמה] יום ב' יהי רקיע ממדת הגבורה כו' ואח"כ בשבת כשוישבות ביום השביעי שנח ממלאכתו כביכול ונתעלו מדותיו וחכמתו ית' בעצמותו

afin que l'effusion se fasse conformément au décret de 'Hokhma] ; le deuxième jour, « Que le firmament soit », par l'attribut de Guevoura, etc. Puis, le Chabbat, lorsqu'« Il se reposa le septième jour », c'est-à-dire qu'Il se reposa de Son œuvre, pour ainsi dire, Ses attributs et Sa sagesse, béni soit-Il, s'élevèrent dans Son essence,

ואזי ויכל אלקים ביום השביעי ויכל הוא מלשון כלתה נפשי פי' שנמשך בחינת התענוג העליון ומתגלה בכל אשר פעל ועשה בשימ"ב [בששת ימי בראשית] הנ"ל וכמו שכתוב

alors «Dieu acheva (vayekhal) le septième jour». Vayekhal vient de l'expression «mon âme languit (kaltah)»: c'est-à-dire que le plaisir suprême est attiré vers le bas et se révèle dans tout ce qu'Il a façonné et créé durant les six jours de la Création mentionnés plus haut ; comme il est écrit,

והנה טוב מאד כו' וג"פ [וגי' פעמים] ביום השביעי הוא כנגד ג' בחינות שהתענוג מתלבש בהם בינה הוד יסוד כו'

«et voici, cela était très bon», etc. Les trois occurrences de «le septième jour» correspondent aux trois niveaux dans lesquels le plaisir s'habille : Bina, Hod, Yessod, etc.

וז"ש [וזהו שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] ששבת הוא גילוי מוחין דאבא וכמ"ש ושמרתם את השבת כו' כי קדש היא לכם

Et c'est ce qui est écrit dans Etz Chaim : le Chabbat est la révélation des mo'hin d'Abba ; comme il est écrit : «Vous garderez le Chabbat, etc., car il est saint (kodesh) pour vous»,

כי התענוג הנמשך הוא מתלבש בחכמה שלכן נקרא עדן בכתוב והוא עדי"מ הנ"ל כשנופל לאדם איזו השכלה מתמלא בתענוג כו' כנ"ל.

car le plaisir qui est attiré vers le bas s'habille dans la 'Hokhma, appelée pour cette raison Eden dans l'Écriture. C'est comme dans l'analogie mentionnée plus haut : lorsqu'une idée vient à l'esprit d'une personne, elle est remplie de plaisir, etc., comme mentionné plus haut.

14 ולכן כתיב ממצוא חפצך ודבר דבר כי הדבור מתעלה בחכמה שהרי התענוג הוא מן הדבור של המאמרות יהי אור יהי רקיע כו'.

C'est pourquoi il est écrit : « en t'abstenant de poursuivre tes affaires et de prononcer des paroles », car la parole s'élève dans la 'Hokhma ; le plaisir vient en effet de la parole des énoncés : « Que la lumière soit », « Qu'il y ait un firmament », etc.

ואם כן הוא שבשבת נמשך מצד עצמו גילוי תענוג עליון שמתענג מכל אשר עשה ממילא אינו נצרך לשופר שהוא ג"כ

Et s'il en est ainsi, puisque le Chabbat une révélation du plaisir supérieur est suscitée d'elle-même, car Il prend plaisir à tout ce qu'Il a fait, il s'ensuit qu'il n'est pas nécessaire de sonner du chofar, ce qui est également

רק ענין המשכת התענוג במדת המלוכה וע"כ נדחה מ"ע [מצות עשה] של שופר בשבת [ומה גם לפמ"ש [לפי מה שכתוב] בזהר בשלח (דסי"ג ע"ב) ובפ' יתרו (דפ"ח ע"א) בענין

seulement une manière de susciter le plaisir dans l'attribut de la Royauté. C'est pourquoi le commandement positif du chofar est écarté le Chabbat. [À plus forte raison selon ce qui est écrit dans le Zohar, parachat Bechala'h (63b) et parachat Yitro (88a), au sujet

דהא כל שיתא יומין מתברכין מיומא שביעאה שהיא הבינה כמ"ש במק"מ [במקדש מלך] שם א"כ גם שבת הוא בחי' התגלות עתיק שבבינה אשר זהו בחינת השופר]:

du fait que « les six jours sont tous bénis à partir du septième jour », qui est la Bina, comme l'écrit le Mikdash Melech à cet endroit. Si tel est le cas, le Chabbat lui aussi est le niveau de la révélation d'Atik dans la Bina, ce qui constitue le niveau du chofar.]

15 אך להבין מה שמן התורה מצוה וחיוב אפי' [אפילו] לתקוע בשבת אלא שחז"ל [שחכמינו זכרונם לברכה] אסרו משום גזרה דרבה.

Mais [il nous faut encore] comprendre pourquoi, selon la loi de la Torah, il y a une mitsva et une obligation de sonner [du chofar], même le Chabbat, et pourquoi seuls nos Sages, de mémoire bénie, l'ont interdit en raison du décret de Rabba.

הנה באמת יש כמה בחינות בענין התענוג לאין קץ ותכלית ויותר ממ"ש בע"ה בענין סדר ההשתלשלות וכמ"ש בהקדמת הרח"ו [הרבי חיים ויטאל] עצמו שאינו מזכיר כ"א כטפה מן הים כו'

En vérité, il existe de nombreux niveaux dans le domaine du plaisir, sans fin ni limite, davantage que ce qui est écrit dans Etz Chaim au sujet de l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) ; comme Rabbi 'Haïm Vital lui-même l'écrit dans son introduction : il n'en mentionne qu'une goutte de la mer, etc.

דהנה גם בגשמיות אנו רואים שהתענוג בנפש הוא ביתר שאת ויתר ריבוי מדרגות משאר כחות הנפש וכנראה בעליל שיש תענוגים רבים לאין קץ ותכלית

Car même dans le domaine physique, nous voyons que le plaisir dans l'âme possède une éminence et une multiplicité de niveaux bien plus grandes que les autres facultés de l'âme ; cela est manifeste : il existe de nombreux plaisirs, sans fin ni limite.

כי יש הרבה מיני תענוג בחוש הטעם בחיך יטעם אוכל או משקה בהרבה מינים מינים ממנים שונים וכל א' מובדל ומשונה מחבירו בטעמו וכיוצא בזה בחוש הריח

Car il existe de nombreuses sortes de plaisir dans le sens du goût, lorsque le palais goûte un aliment ou une boisson, parmi de nombreuses variétés d'espèces différentes ; chacune se distingue des autres par son goût. Il en va de même pour l'odorat ;

וכן בדבור שמתענג מצחות הלשון והמליצה בהגיון או דקדוק או אפילו במלתא דבדיחותא וכן בשמיעה מקול נאה או כלי זמר ערב וכיוצא וכן בראיה יש תענוגים רבים שונים כנודע ועאכ"ו [ועל אחת כמה וכמה] בכחות רוחניים כמו השכל כו' וכיוצא.

de même pour la parole, où l'on éprouve du plaisir dans la fluidité du langage et l'éloquence, dans la logique ou la grammaire, ou même dans une plaisanterie spirituelle ; de même pour l'ouïe, à l'écoute d'une belle voix, d'un instrument de musique agréable, et ainsi de suite ; et, de même, la vue procure de nombreux plaisirs différents, comme on le sait. À plus forte raison en est-il ainsi des facultés spirituelles, telles que l'intellect, etc., et ainsi de suite.

16 ומזה יכול המשכיל לצייר עוצם הריבוי בתענוג אלקי מאחר שנודע דכללות התענוג שבענינים דהאי עלמא הוא רק פסולת ותמצית דתמצית מתענוג האלקי וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] ר"ע [רבי עקיבא] שחק ואמר אם לעוברי רצונו כו'

De là, l'homme réfléchi peut se représenter l'immensité de la profusion du plaisir divin, puisqu'il est connu que l'ensemble des plaisirs liés aux choses de ce monde n'est que le rebut et l'extrait de l'extrait du plaisir divin, comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « Rabbi Akiva rit et dit : "Si ceux qui transgressent Sa volonté..." »,

וכמ"ש במ"א ועאכ"ו [ועל אחת כמה וכמה] למקור התענוג העליון שהוא בודאי רב הכמות והאיכות לאין קץ ותכלית וביתר שאת ויתר עז מכל הי"ס [ה"י ספירות] שלמעלה עד"מ הנ"ל דחוש התענוג שכנפש שגדול מאד ורב כחו יותר מכל כחות הנפש כנ"ל.

comme il est écrit ailleurs. À plus forte raison, la source du plaisir supérieur, qui est certainement d'une quantité et d'une qualité infinies, sans fin ni limite, et « supérieure en éminence et supérieure en puissance » à toutes les dix Séfirot supérieures, selon l'analogie mentionnée plus haut du sens du plaisir dans l'âme, qui est très grand et plus puissant que toutes les forces de l'âme, comme indiqué plus haut.

17 ולכן נק' בחי' מקור התענוגים למעלה בשם אריך אנפין לפי שמתפשט באריכות הרבה כנ"ל. ועמ"ש ע"פ ואתה מרכבות קדש.

C'est pourquoi le niveau de la source des plaisirs, là-haut, est appelé Arich Anpin (la Longue Face), car il s'étend sur une très grande longueur, comme indiqué plus haut. Voir également ce qui est écrit au sujet du verset : « Et Il est venu des myriades de sainteté. »

משא"כ המדות דאצילות נקרא זעיר אנפין לפי שהם מעטי הכמות ובבחי' קיצור בעצם מציאותן ועד"מ ממדות שבלב האדם אהוי"ר [אהבה ויראה] שהם כחות מצומצמים וקצרים בעצם מציאותן ואינן בערך אורך המציאות של התענוג כנ"ל.

En revanche, les attributs émotionnels (midot) d'Atsilout sont appelés Zeir Anpin (la Petite Face), car ils sont limités en quantité et, dans leur existence même, de nature brève. On peut en donner pour analogie les attributs émotionnels du cœur humain, l'amour et la crainte : ce sont des forces restreintes et brèves dans leur existence même, sans commune mesure avec la longue durée du plaisir, comme indiqué plus haut.

18 והנה בחי' המשכת התענוג שיתענג ממדת המלוכה הנמשך ע"י השופר הוא מבחי' מובדלת מבחי' התענוג המאיר בשבת שהמתענג מחמת כי וירא אלקים את כל אשר עשה

Or, le déploiement du plaisir qu'Il éprouve dans l'attribut de la royauté, déploiement qui s'opère par le chofar, provient d'un niveau distinct de celui du plaisir qui rayonne le Chabbat, où Il se réjouit parce que « D.ieu vit tout ce qu'Il avait fait,

והנה טוב מאד כנ"ל כי התענוג הנמשך בשבת הוא מה שמתלבש בחכמה דאצילות כנ"ל בפ"י ושמרתם את שבת

et voici que c'était très bon», comme mentionné plus haut. Car le plaisir qui descend le Chabbat est celui qui est revêtu dans la 'Hokhma d'Atsilout, comme expliqué plus haut au sujet de «Vous garderez le Chabbat,

כי קדש היא כו' ובחכמה מתלבש חסד דא"א כידוע דא"א [דאבא ואימא] מלבישים לזרועות דא"א אבא בחסד אחיד ותלי ואימא בגבורה כמ"ש אני בינה לי גבורה כו'

car il est saint», etc. Dans la 'Hokhma est revêtu le 'Hessed d'Arikh Anpin. On sait en effet qu'Abba et Imma revêtent les bras d'Arikh Anpin : «Abba s'attache au 'Hessed et en dépend», et Imma à la Guevoura, comme il est écrit : «Je suis Bina, la Guevoura est à moi», etc.

אבל ע"י השופר נמשך מבחי' בינה דא"א שלמעלה מערך התענוג דז"ת [דו' תחתונות] דא"א והוא המתלבש בבינה דאצילות שסוד השופר הוא בבינה כנ"ל (ועיין במק"מ [במקדש מלך] ר"פ שמות)

Mais par le chofar, [le plaisir] descend du niveau de Bina d'Arikh Anpin, qui est sans commune mesure avec le plaisir des sept Séfirot inférieures d'Arikh Anpin ; c'est ce niveau qui est revêtu dans la Bina d'Atsilout, car le mystère du chofar réside dans Bina, comme mentionné plus haut. (Voir aussi le Mikdash Melech au début de la paracha Chemot.)

(בדף ג' ע"א) ע"פ תשורי מראש אמנה דא גרון. מש"ש [מה שכתוב שם] בשם האוצ"ח [האוצרות חיים] ומ"ש בביאורי הזהר שם פירוש וענין בינה דא"א.

(au folio 3a), sur le verset «Regarde depuis le sommet d'Amanah» : «c'est la gorge» ; voir ce qui y est écrit au nom d'Otsrot 'Haïm, ainsi que ce qui est écrit dans Bioureï HaZohar au même endroit, au sujet du sens et de la nature de la Bina d'Arikh Anpin.

ועיין בפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ קרח ד"ה כמה עילאין פתגמי אורייתא ועפמ"ש [ועל פי מה שכתוב]
 הרמ"ז [הרב משה זכות] שם יובן מ"ש במשנה פ"ג [פרק ג'] דר"ה [דראש השנה] שופר כו' ופיו מצופה זהב כי זהב
 רומז לכינה דאריך כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] שם

Voir aussi le commentaire du Ramaz au début de la paracha Kora'h, sur le passage qui commence par «Combien les paroles de la Torah sont élevées». À la lumière de ce qu'écrit le Ramaz là-bas, on comprendra ce qui est dit dans la Michna, chapitre 3 de Roch Hachana : «Le chofar, etc., et son embouchure est recouverte d'or» ; car l'or fait allusion à la Bina d'Arieh [Anpin], comme l'écrit le Ramaz à cet endroit.

ולכן גם בשבת מצוה לתקוע מדי"ת [מדת] לפי שממשיכים הארת תענוג יותר עליון מבחי' התענוג דשבת
 כנ"ל

C'est pourquoi, même le Chabbat, il y a une mitsva, selon la loi de la Torah, de sonner [du chofar], car [par son intermédiaire] rayonne un plaisir supérieur au niveau du plaisir du Chabbat, comme mentionné plus haut.

(ועיין מ"ש בד"ה ביום השמע"צ [השמיני עצרת] גבי יפה שעה אחת בתשובה שיש שני מיני תענוג לפני
 המלך האחד בעשיית המצות והשני כשרואה את בנו בא מרחוק שיש זמן רב אשר לא ראהו וכראות
 המלך את הבן נתמלא חדוה ותענוג

(Voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Le jour de Chemini Atsérét», à propos de «Mieux vaut une heure de techouva» : il existe deux sortes de plaisir devant le Roi ; l'une, dans l'accomplissement des mitzvot, et l'autre, lorsqu'Il voit Son fils venir de loin, lui qu'Il n'a pas vu depuis longtemps. Quand le roi voit son fils, Il est rempli de joie et de plaisir.)

וכן בנמשל אע"פ [אף על פי] שנתרחק האדם בחטאיו מ"מ ע"י תשובה נתקרב למקורו ושרשו כו' ע"ש
 ועד"ז יש לומר ההפרש בין התענוג המתגלה בשבת שמתענג מכל אשר עשה זהו כעין המין הראשון

De même, dans l'analogie, bien qu'un homme se soit éloigné par ses péchés, néanmoins, par la techouva (retour), il est rapproché de sa source et de sa racine, etc. ; voir là-bas. Dans cette même perspective, on peut expliquer la différence suivante : le plaisir qui se révèle le Chabbat, lorsqu'Il se réjouit de tout ce qu'Il a fait, est comparable au premier type ;

אמנם התענוג שע"י השופר שהוא בחינת תשובה זהו כענין כמשל שרואה את בנו בא ממרחק שהוא פנימיות תענוג יותר וכמו שכתוב מזה בד"ה שוש אשיש)

mais le plaisir qui vient par le chofar, lequel relève de la techouva, est comparable à l'image de quelqu'un qui voit son fils revenir de loin : c'est un plaisir plus intérieur ; comme cela est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Je me réjouirai grandement ».)

ושרש הענין הוא כי ידוע שהכתר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלים וכל ממוצע יש בו בחי' מזה

La racine de la question est la suivante : on sait que Kéter (la Couronne) est l'intermédiaire entre l'Émanateur et les émanés, et que tout intermédiaire possède quelque chose de l'un

ומזה שלכך הוא יכול לחברם ולהוריד שפע מזה לזה וכמ"כ [וכמו כן] הכתר יש בו בחי' התחתונה שבמאציל

et de l'autre, ce qui lui permet de les unir et de faire descendre le flux de l'un vers l'autre. De même, Kéter contient le niveau inférieur de l'Émanateur,

וגם הוא שרש להנאצלים והבחי' הא' שבו שהיא התחתונה שבמאציל גדלה וגבהה מעלתה על בחי' ב' שבו שהיא שרש הנאצלים

et il est également la racine des émanés. Le premier niveau qu'il contient, qui est le niveau inférieur de l'Émanateur, est bien supérieur et plus élevé que son deuxième niveau, qui est la racine des émanés.

והנה זה שהחכמה מלבשת להארת התענוג היינו מבחי' ב' שבו שהוא שרש לנאצלים שהן הן ז"ת [ז"ת תחתונות] דא"א שמתלבשות באצילות כנ"ל דא"א [דאבא ואימא] מלבישים כו'

Or, le rayonnement du plaisir dont 'Hokhma (sagesse) s'enveloppe provient du deuxième niveau qu'il contient, qui est la racine des émanés : il s'agit des sept Séfirot inférieures d'Arieh Anpin, qui s'enveloppent dans Atsilout, comme mentionné plus haut, Abba et Imma s'en enveloppant, etc.

אבל על ידי השופר ממשיכים מבחי' הא' שבו שהוא בחי' תחתונה שבמאציל והיינו בחי' חו"ב [חכמה ובינה] דא"א שלמעלה מערך הז"ת [הז' תחתונות] דא"א אך מקום התגלותן הוא בבינה דאצ"י כנ"ל:

Mais, par le chofar, [le plaisir] est attiré du premier niveau qu'il contient, qui est le niveau inférieur de l'Émanateur ; il s'agit du niveau de 'Hokhma et Bina d'Arieh Anpin, qui est sans commune mesure avec les sept Séfirot inférieures d'Arieh Anpin. Toutefois, le lieu de leur révélation est dans Bina d'Atsilout, comme mentionné plus haut.

19 קיצור. ולכן נדחה תקיעת שופר משום גזרה דרבה בשבת כי בשבת נמשך מצד עצמו גילוי תענוג עליון.

Résumé : C'est pourquoi la sonnerie du chofar est écartée le Chabbat en raison du décret de Rabba, car le Chabbat, une révélation du plaisir supérieur se déploie d'elle-même.

ומ"מ מן התורה מצוה לתקוע גם בשבת לפי שהמשכת התענוג שע"י השופר בר"ה [בראש השנה] הוא מבחי מובדלת מבחי התענוג המאיר השבת:

Néanmoins, selon la Torah, il y a une mitsva de sonner même le Chabbat, car le déploiement du plaisir suscité par le chofar à Roch Hachana provient d'un niveau distinct du niveau du plaisir qui illumine le Chabbat.

20 ה אך אעפ"כ [אף על פי כן] ראו חכמים משום גזרה דרבה לדחות מ"ע [מצות עשה] זו בשבת והענין כי גזרה זו היתה בזמן בית שני כנודע בגמרא שרוב הגזירות והחומרות והסייגים היו בזמן בית שני דוקא

5. Néanmoins, les Sages estimèrent [juste], en raison du décret de Rabba, d'écarter ce commandement positif le Chabbat. L'explication est que ce décret fut [pris] à l'époque du Second Temple, comme on le sait par la Guemara : la plupart des décrets, des rigueurs et des mesures de sauvegarde datent précisément de l'époque du Second Temple.

והיינו מחמת שבבית שני לא היתה גאולה שלימה כי היו מלכי עובדי כוכבים מושלים עליהם כנודע

Cela s'explique par le fait que, durant le Second Temple, la délivrance ne fut pas complète, car des rois idolâtres régnaient sur eux, comme on le sait.

וגם ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] ע"פ וארצה בו ואכבד"ה חסר ה' (בחגי סימן א') שה' דברים חסרו בבית שני בראשון ארון וכפורת ונביאים כו'.

Nos Sages, de mémoire bénie, ont également dit au sujet du verset « J'y trouverai mon plaisir et je serai honoré (veïkavda) », [écrit] sans le hé final (Haggai, chapitre 1), que cinq choses qui se trouvaient dans le Premier Temple manquaient dans le Second : l'Arche et son couvercle, ainsi que les prophètes, etc.

והטעם לכל זה כי בית ראשון היה מבחי ה' עילאה בינה [כמ"ש בזהר שמות (ד"ט ע"ב)]

La raison de tout cela est que le Premier Temple relevait du niveau du hé supérieur, Bina [comme il est écrit dans le Zohar, Chemot (folio 9b) ;

ועי"ש במק"מ [במקדש מלך] שפי' שגם המלי' היתה אז במדרגת הבינה שהיא ה' עילאה ועמ"ש מזה סד"ה ששת ימים תאכל מצות ועיין עוד מזה במק"מ [במקדש מלך] פ' תרומה

et voir à cet endroit le Mikdash Melekh, qui explique que Mal'hout aussi se trouvait alors au niveau de Bina, qui est le hé supérieur ; voir également ce qui est écrit à ce sujet à la fin du discours commençant par « Six jours, tu mangeras des matsot » ; voir encore à ce sujet le Mikdash Melekh, parachat Terouma,

דקמ"ג ע"א ע"פ שה"ש [שיר השירים] עלמא דחירות [ע' [עיין] זהר תצוה דקפ"ג סע"א [סוף עמוד א] ופ' אמור דצ"ב ע"ב ור"פ קרח וס"פ לך לך דצ"ה ע"ב] חירות משעבוד עו"ג [עובדי גלולים]

folio 143a, au sujet du Cantique des Cantiques], le « monde de liberté » [voir le Zohar, Tetsavé, fin du folio 183a ; et parachat Emor, folio 92b ; et le début de la parachat Kora'h ; et la fin de la parachat Lekh Lekha, folio 95b] : la liberté de l'asservissement aux nations idolâtres.

והיא בחי' עלמא דאתכסיא וע"כ היה בו הארון וכפורת שהם ג"כ מבחינה זו כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שער הארת המוחין זו"נ [זעיר אנפין ונוקבא] פ"ח [פרק ח']

C'est le niveau du « monde caché » (alma de'itkasya) ; c'est pourquoi il y avait l'Arche et son couvercle, qui relèvent eux aussi de ce niveau, comme il est écrit dans Etz 'Haïm, Porte de l'illumination des mo'hin de Zeir Anpin et Noukva, chapitre 8.

וכן הנביאים הם נו"ה [נצח והוד] דאימא דוקא וכמ"ש בשער היחודים פ"א בשם התיקונים ומבינה נביאים ואינון נו"ה [נצח והוד] כו'

De même, les prophètes sont précisément le Netsa'h et le Hod d'Imma, comme il est écrit dans Chaar HaYi'houlim, chapitre 1, au nom des Tikounim : « de Bina viennent les prophètes, et ils sont le Netsa'h et le Hod », etc.

אבל בית שני חסר בחי' ה' עילאה ולא היה בו גילוי הה' דברים שהם מבחי' ה' עילאה מפני שהי' [שהיה] מבחי' ה' תתאה

Mais le Second Temple était dépourvu du niveau du hei supérieur, et les cinq choses, qui relèvent du niveau du hei supérieur, ne s'y révélaient pas, car il relevait du hei inférieur.

ולכן לא היה בו חירות כו' ולכן גזרו בו חכמים כמה גזרות וסייגים שלא תהיה יניקת החיצונים משא"כ בבית ראשון בבחי' עלמא דאתכסיא

C'est pourquoi il n'y avait pas de liberté en lui, etc. ; et c'est pourquoi les Sages y instituèrent de nombreux décrets et garde-fous, afin que les forces extérieures ne puissent pas puiser leur nourriture. Il n'en allait pas ainsi dans le Premier Temple, au niveau du monde caché :

אין שם שליטה וממשלה לס"א [לסטרא אחרא] כלל ומפני זה גזרו גם גזרה זו בבית שני לדחות מ"ע [מצות עשה] של תורה שלפי שחסר בו בחי' ה' עילאה דבינה

là, la sitra a'hra n'a aucune emprise ni aucun pouvoir. C'est pourquoi ils instituèrent également ce décret dans le Second Temple, en écartant un commandement positif de la Torah : car il lui manquait le niveau du hei supérieur de Bina,

אזי אין מקום מוכן לגילוי והתלבשות עונג עליון דחוי"ב [דחכמה ובינה] דא"א שלמעלה מז"ת [מזי תחתונות] הנמשך ע"י השופר שאינו שורה ומתלבש

il n'y avait alors aucun lieu préparé pour la révélation et l'habillage du plaisir sublime de 'Hokhma et Bina d'Arikh Anpin, qui se situe au-dessus des sept inférieures [Séfirot] et qui est attiré par le chofar, lequel repose et s'habille

אלא בבינה דאצי" כנ"ל שהוא בחי' הכלי לגילוי תענוג זה וכמשי"ל [וכמה שכתוב לעיל] באריכות ולכן בשבת שבלא"ה [שבלאו הכי] נמשך בחי' הארת התענוג מז"ת [מזי תחתונות] פטור משופר

que dans la Bina d'Atsilout, comme mentionné plus haut, laquelle est le réceptacle destiné à la révélation de ce plaisir, ainsi qu'il a été expliqué plus haut en détail. C'est pourquoi, le Chabbat, lorsque le rayonnement du plaisir provenant des sept inférieures [Séfirot] est de toute façon attiré, on est dispensé du chofar,

כי תענוג העליון מזה דהיינו מחוי"ב [מחכמה ובינה] דא"א הנמשך ע"י השופר לא הי' [היה] נמשך כ"כ [כל כך] בזמן בית שני.

car le plaisir supérieur à celui-ci, c'est-à-dire celui de 'Hokhma et Bina d'Arikh Anpin, attiré par le chofar, n'était pas attiré dans une si grande mesure à l'époque du Second Temple.

אכן זהו במדינה אבל במקדש עצמו היו תוקעין דכתיב וזה שער השמים ופסוק זה נאמר על בהמ"ק [בית המקדש] בפרט שנקי שער השמים פי' כמו השער

Toutefois, cela vaut dans les provinces ; mais dans le Temple lui-même, on sonnait du chofar, car il est écrit : « Et voici la porte du ciel ». Ce verset a été dit précisément au sujet du Saint Temple, qui est appelé « la porte du ciel » : c'est-à-dire, à la manière d'une porte,

שהוא מקום פתוח לכניסה ויציאה ובו עצמו היה יכול להיות גילוי בחי' בינה דאצילות וברכות בשה"ש [בשיר השירים] ס"פ כמגדל דוד פי' מכון לשבתך מכוון נגד שבתך זה בהמ"ק [בית המקדש] שלמעלה

qui est un lieu ouvert aux entrées et aux sorties ; et en lui-même pouvait se révéler le niveau de Bina d'Atsilout. Dans le Midrash Rabba sur le Cantique des Cantiques, à la fin du passage « comme la tour de David », il est expliqué que « le lieu (machon) de Ta demeure » signifie : aligné (mechouvan) en face de Ta demeure, le Saint Temple d'en haut.

ולכן היו תוקעין בו גם בשבת אבל להמשיך גילוי בחי' בינה בכל הגבולין מבהמ"ק [מבית המקדש] זה לא היה יכולת כ"כ [כל כך] בבית שני

C'est pourquoi on sonnait aussi du chofar dans le Temple le Chabbat. Mais il n'était pas vraiment possible, dans le Second Temple, de faire descendre la révélation du niveau de Bina de ce Temple saint jusque dans toutes les régions éloignées.

כמו בבית ראשון שעיקר יסודתו ושרשו היה בבחינת בינה דהיינו להמשיך בחי' בינה בכל הגבולין comme dans le Premier Temple, dont la fondation et la racine principales relevaient du niveau de Bina, c'est-à-dire qu'il s'agissait de faire descendre le niveau de Bina dans toutes les régions éloignées.

אבל בית שני לא היה יכולת להמשיך בינה אלא לגבי עצמו שהוא שער השמים ולא בכל הגבול ין. Mais, dans le Second Temple, il n'était pas possible de faire descendre Bina ailleurs qu'en son sein, car il est la porte du ciel, et non dans toutes les régions éloignées.

(ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פנ"ג [פרק נ"ג] ההפרש בין בית ראשון לבית שני שבבית ראשון היה נמשך ומאיר מבחי' האור המקננן ומאיר בעולם הבריאה שהוא מבחי' בינה דאצילות משא"כ בבית שני כו'

(Voyez aussi le Sefer Shel Beinonim, chapitre 53, sur la différence entre le Premier Temple et le Second Temple : dans le Premier Temple, il y avait descente et rayonnement [de la lumière] depuis le niveau de la lumière qui réside et rayonne dans le Monde de Béria, lequel relève du niveau de Bina d'Atsilout ; ce qui n'était pas le cas dans le Second Temple, etc. ;

ע"ש וכמ"ש במ"א בד"ה ביאור למ"ש בס"ב [בספר של בינונים] פנ"ב נ"ג ועמ"ש סד"ה את שבתותי תשמרו גבי ומקדשי תיראו

voyez là-bas. Et comme il est écrit ailleurs, dans le discours commençant par « Explication de ce qui est écrit dans le Sefer Shel Beinonim, chapitres 52 [et] 53 » ; voyez aussi ce qui est écrit à la fin du discours commençant par « Vous garderez Mes Chabbatot », au sujet de « et vous réverrez Mon Sanctuaire ».

ועוד יובן זה ע"פ מ"ש במ"א ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' כח היינו המילוי של שם הוי' כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] גבי כוונת אישר"מ [אמן יהא שמיה רבא מברך] וענין המילוי הוא להיות ההמשכה וההשפעה משם הוי"ה למטה זהו ע"י המילוי.

Cela se comprendra aussi à la lumière de ce qui est écrit ailleurs au sujet du verset : « Et maintenant, que la puissance d'Ado-nai soit grande » : « puissance » (ko'ah) désigne le milouï (la forme développée) du Nom Havaya, comme il est écrit dans le Pri Etz Chaim à propos de l'intention de « Amen, que Son grand Nom soit béni » ; le milouï consiste en ceci : la descente et la transmission depuis le Nom Havaya vers les niveaux inférieurs s'accomplissent par le milouï.

והרי פ"י כח כפשוטו הינוי הכח שבהעלם שלמעלה מהגילוי. והוא בחי' סוכ"ע. והיינו שכדי להיות בחי' התפשטות והמשכה למטה זהו ע"י כח יותר עליון כמו וידבר שלשת אלפים משל דגבי שלמה כמ"ש בד"ה לך לך.

Or, au sens simple, « puissance » désigne une force cachée, supérieure à la révélation ; c'est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin). Autrement dit, pour qu'il y ait expansion et descente vers les niveaux inférieurs, il faut une puissance plus élevée, comme dans le cas de Chlomo, dont il est dit qu'« il prononça trois mille paraboles », ainsi qu'il est écrit dans le discours commençant par « Pars ».

ולכן נקרא המילוי בשם כח. ועד"ז יובן כאן שכדי להיות ההתפשטות וההמשכה דבחי' בינה מבהמ"ק [מבית המקדש] בכל הגבולין זהו דוקא ע"י בית ראשון ה' עילאה כו'

C'est pourquoi le milouï est appelé « puissance ». De même, on comprendra ici que l'expansion et la descente du niveau de Bina depuis le Temple saint jusque dans toutes les régions éloignées ne peuvent s'accomplir que par le Premier Temple, le hé supérieur, etc. ;

משא"כ בבית שני אף שבו עצמו היה יכול להיות גילוי בחי' בינה אבל להמשיך ממנו בכל הגבולין בחינה זו זה צ"ל ע"י בחי' גבוה יותר שלמעלה מהשתלשלות ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] שם גבי ובבית שני כו'

Tandis que, dans le Second Temple, bien qu'une révélation du niveau de Bina ait pu se produire en lui-même, pour diffuser ce niveau à partir de là dans toutes les régions périphériques, il fallait un niveau supérieur, au-dessus de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). Voir aussi le Sefer Shel Beinonim, à propos de «et dans le Second Temple», etc.,

כדרך ההשתלשלות כו' ועוד דוגמא לזה ממ"ש במ"א גבי ענין ברכת הזימון שבשכיל ההמשכה להתחלקות לרבים צריך לעשות תחלה בחי' בריכה כו' כי כדי להשפיע לרבים צריך שיבוא האור בהארה גדולה כו' ע"ש.

«selon l'enchaînement descendant des mondes», etc. Un autre exemple en est donné par ce qui est écrit ailleurs au sujet de la bénédiction du zimoun: pour que le flux puisse être diffusé parmi un grand nombre de personnes, il faut d'abord constituer une «piscine» (bere'ha), etc., car, pour donner à un grand nombre, la lumière doit se manifester dans un grand rayonnement, etc. Voir là-bas.

ועד"ז יובן כאן ההפרש בין בית ראשון לבית שני לענין הגבולין כו' וד"ל [ודי למבין] וכל זה הוא בשופר

De la même manière, on comprendra ici la différence entre le Premier Temple et le Second Temple concernant les régions périphériques, etc. Cela suffit à qui comprend.) Tout cela concerne le chofar.

אבל כלולב בזמן בהמ"ק [בית המקדש] היו נוטלין גם בגבולין ביום ראשון של חג שחל בשבת והענין

Mais, pour le loulav, à l'époque du Temple, on le prenait aussi dans les régions périphériques, le premier jour de la fête lorsqu'il tombait un Chabbat. Voici l'explication :

כי לולב אותיות לו לב שהוא ענין המשכה מו"ק [מוי קצוות] דז"א אל הלב הוא כתר דנוק' [דנוקבא] שמתחיל מחזה דז"א

Le mot loulav se compose des lettres de lo lev, «un cœur pour lui»; cela désigne un flux qui s'étend des six extrémités (vav ketzavot) de Zeir Anpin vers le cœur, qui est le Kéter de Noukva et commence au niveau de la poitrine de Zeir Anpin.

כמו עד"מ בגשמיות מקור התהוות הדבור הוא מן החזה שממנו יוצא הבל הלב דרך הקנה ונעשה קול ומתחלק אח"כ בביטוי ה' מוצאות הפה להיות כ"ב אותיות אחה"ע מן הגרון כו'

À titre d'analogie, dans le corps, la source d'où la parole prend naissance est la poitrine ; le souffle du cœur en sort par la trachée, devient une voix, puis se divise par l'articulation des cinq points d'articulation de la bouche pour former les vingt-deux lettres : alef, het, hé, ayin, qui viennent de la gorge, etc.

וכך הוא למעלה שבחי דבור העליון הנק' בחי' נוק' [נוקבא] התחלת התהוותו הוא מחזה דז"א שהוא גילוי מדות עליונות דאצילות שבהם מקור הדבור ונקרא בשם כתר דנוק' [דנוקבא] וד"ל [ודי למבין].

De même en haut : le niveau de la parole supérieure, appelé le niveau de Noukva, commence à prendre naissance au niveau de la poitrine de Zeir Anpin, où se révèle l'expression des attributs émotionnels supérieurs (midot) d'Atsilout, en lesquels réside la source de la parole. Ce niveau est appelé Kéter de Noukva. Cela suffit à qui comprend.

21 והנה בחי' המשכה זו היא למטה הרבה במדרגה מהמשכה שע"י השופר הנ"ל כי גם השבת עצמו הוא יותר נעלה במדרגה מהמשכה זו

Or, cette descente est d'un niveau bien inférieur à celle qui s'opère par le chofar mentionné plus haut ; car même le Chabbat lui-même est d'un niveau supérieur à cette descente,

כי שבת הוא גילוי מוחין דאבא כמ"ש כי קדש היא לכם והלולב הוא המשכה מז"א לנוק' [לנוקבא] car le Chabbat est la révélation des mo'hin d'Abba, comme il est écrit : « car elle est sainte pour vous », tandis que le loulav opère une descente de Zeir Anpin vers Noukva.

אלא שאעפ"כ [שאף על פי כן] צריכים להמשכה זו גם בשבת להיות שגילוי המשכה זו שע"י הלולב היא מבחי' פנימית שהוא המשכת הדעת

Néanmoins, cette descente est nécessaire même le Chabbat, puisque la révélation et la descente opérées par le loulav relèvent du niveau intérieur, c'est-à-dire de la descente de Daat,

(ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הלולב פ"ג [פרק ג'] בדרוש הר"ר [הרחמים רבים] יוסף מערבי ועמ"ש מענין הדעת שהוא בחי' הפנימית כביאור ע"פ מים רבים בפי' תולדות ובד"ה לא הביט און ביעקב בפי' בלק) כמ"ש במ"א

(Voir Pri Etz Chaim, Porte du Loulav, chapitre 3, dans l'enseignement de Rabbi Yosef Maaravi ; et voir ce qui est écrit au sujet de Daat, qui est le niveau intérieur, dans l'explication du verset « Des eaux nombreuses », dans la paracha Toldot, ainsi que dans le discours commençant par « Il n'a pas vu d'iniquité en Yaakov », dans la paracha Balak), comme il est expliqué ailleurs.

אך עכ"פ [על כל פנים] מאחר שהמשכה זו היא למטה במדרגה היכולת היה אפי' [אפילו] בבית שני להמשיך בחינה זו אפילו גבולין כו'

Mais, quoi qu'il en soit, puisque cette descente est d'un niveau inférieur, il était possible, même à l'époque du Second Temple, de faire descendre ce niveau jusque dans les régions périphériques, etc.

(כי הרי המשכה זו היא מז"א לנוק' [לנוקבא] אשר היא בחי' ה' תתאה משא"כ השופר עיקרו ה' עילאה כנ"ל אלא שממנה מקבל הדבור כו') :

(Car cette descente va de Zeir Anpin vers Noukva, qui est le niveau du hei inférieur, tandis que le chofar relève essentiellement du hei supérieur, comme indiqué plus haut, mais la parole en reçoit, etc.)

22 קיצור. ומ"מ בבית שני ה' תתאה לא היה אפשר להמשיך בגבולין מבחי' תענוג ההוא שע"י השופר מה שלמעלה מבחי' שבת כי המשכה זו בה' עילאה דוקא בית ראשון משא"כ בלולב.

Résumé : Néanmoins, dans le Second Temple, il n'était pas possible de faire descendre dans les régions périphériques, au niveau du hé inférieur, ce plaisir qui vient par le chofar et qui est au-dessus du niveau du Chabbat ; car cette descente relève spécifiquement du hé supérieur, celui du Premier Temple, contrairement au loulav.

ובענין מה שהקשו עוד התוספות הא דגבי שופר התקין ריב"ז [רבן יוחנן בן זכאי] שיהיו תוקעין בכל מקום שיש בו ב"ד [בית דין] ובלולב לא אשתרי כלל יש לומר

Quant à la question supplémentaire de Tossefot — pourquoi, au sujet du chofar, Rabban Yo'hanan ben Zakkaï institua qu'on en sonne partout où siège un tribunal, tandis que le loulav ne fut pas du tout autorisé —, on peut dire

כי הענין של שרש בחי' הב"ד [הבית דין] הסמוכים עם ההמשכה שע"י השופר יש להם שייכות גדול זה לזה

que la racine du niveau des tribunaux composés de juges ordonnés et la descente opérée par le chofar sont étroitement liées l'une à l'autre.

כי שרש ההמשכה שע"י [שעתיק יומין] השופר למתק הדינים הוא מגבורה דעתיק שבמו"ס [שבמוחא סתימאה] וזהו עצמו שרש ומקור של הב"ד [הבית דין] סמוכין כמ"ש הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ תשא גבי דמתקדשת ע"פ ב"ד [בית דין] ע"ש

En effet, la racine de la descente opérée par le chofar, qui adoucit les jugements, se trouve dans la Guevoura d'Atik, au sein de la Mo'ha Stima'a (le cerveau caché). Or celle-ci est précisément la racine et la source du tribunal composé de juges ordonnés, comme l'écrit le Ramaz au début de la paracha [Ki] Tissa, à propos de la sanctification [du mois] par le tribunal ; voir là-bas.

אבל הלולב אין לו שייכות כ"כ [כל כך] לבחי' הב"ד [הבית דין] כי הוא המשכת החסדים וכנודע דבחינת ר"ה [ראש השנה] הוא ענין שמאלו תחת לראשי והוא יום הדין. אבל סוכות הוא בחינת וימינו תחבקני:

Mais le loulav n'est pas tellement lié au tribunal, car il opère la descente des 'Hassadim (bontés). Or, comme on le sait, Roch Hachana correspond à « Sa gauche est sous ma tête » et est le Jour du Jugement, tandis que Soukkot correspond au niveau de « et Sa droite m'étreint ».

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likkutei-torah/rosh-hashanah/3/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak